

Jeugd in de gemeente!

Bijgedragen door Jan Kramer
zaterdag 26 maart 2005
Laatst geupdate op woensdag 30 maart 2005

'Als we volgend jaar weer op startkamp gaan, moeten we het mobieltje verbieden.' was een reactie van een van de tienerleiders tijdens de evaluatie. Een andere tienerleider was het daar niet mee eens. 'Het mobieltje behoort tot de leefwereld van de jongere, die ga je toch niet verbieden?' was zijn argument. Weer een andere tienerleider vergeleek het mobieltje met een knuffelbeer van kinderen, die pak je toch ook niet af. De tienerleider was overtuigd: 'Oke, het mobieltje mag mee!'

Het bovenstaande verhaaltje laat zien dat sommige mensen de cultuur van de jeugd in de gemeente nog niet eigen hebben gemaakt. Vandaar dat het belangrijk is, voor ons als leidinggevenden in de gemeente, om eens te kijken naar onze jeugd en de daarbij behorende cultuur en hoe we deze jeugdcultuur kunnen gebruiken om de jongeren in onze plaats te bereiken.

In dit artikel maak ik gebruik van de indeling van Hans Malschaert en Marinus Traas uit het Werkboek Jeugdcultuur.

Jeugdcultuur

Wat verstaan we nu onder jeugdcultuur. Een definitie van jeugdcultuur is:

de wijze waarop jongeren (12/-23) gemeenschappelijk vorm geven aan hun specifieke gedrag en hun ideeën, met name in de vrije tijd.

Ook de jongeren uit onze gemeenten geven gemeenschappelijk vorm aan hun specifieke gedrag en hun ideeën; dus is er sprake van een jeugdcultuur in uw gemeente.

We kunnen een onderscheid maken tussen de functies en kenmerken van jeugdcultuur, hoewel ze wel met elkaar samenhangen.

Kenmerken van jeugdcultuur

Als eerst gaan we de kenmerken van een jeugdcultuur onder de loep nemen. Onder kenmerken van jeugdcultuur verstaan we de typische manier waarop jeugdculturen zich manifesteren.

Door deze kenmerken gaan we de jeugdcultuur meer leren verstaan. Ik zal de kenmerken vooral beschrijven en waar nodig illustreren met voorbeelden.

Verscheidenheid en verandering

De jeugdcultuur hangt voor een deel samen met de maatschappelijke of culturele groep waartoe de jongere behoort. Er is niet één jeugdcultuur, maar er is een grote diversiteit van jeugdculturen. De diversiteit van de jeugdcultuur wordt vaak met het begrip jeugdsubcultuur omschreven. De jeugdsubculturen veranderen razend snel. Deze verandering zie je het eerst in de attributen, zoals muziek en kleding. Binnen vijf jaar lijkt een stijl of cultuur al zwaar verouderd.

Zo'n zeven jaar geleden liepen veel jongeren met een kaal geschoren hoofd en een zwarte heupjack aan. Een jaar of vier geleden kwamen de skaters in aantocht; grote wijde broeken en truien en vaak ondersteund door een skateboard. Een jaar of twee geleden kwamen de zwarte en paarse gewaden van de gothic-mensen in zwang.

Groepsconformisme

Voor jongeren is het samenzijn, het groepsgebeuren erg belangrijk. Het verbinden aan een groep, oftewel: groepsconformisme. Het groepsconformisme heeft te maken met het zich onderscheiden van ouderen (het afzetten tegen de vorige generatie) en het zich onderscheiden van andere groepen.

Binnen de groep heerst een sterke controle, zowel intern als extern. De interne controle heeft voornamelijk te maken met de gedragscode die binnen de peergroup heerst. Wie foute kleren aan heeft, wordt bijvoorbeeld tot 'lullo van de week' gebombardeerd. De externe controle heeft te maken met de grote bewegingen van de oriëntatiepunten zoals popgroepen en idolen.

Maatschappelijke ontwikkeling

Jeugdculturen ontstaan vaak door ontwikkelingen in de maatschappij of de jeugdculturen spelen in op deze ontwikkelingen. Vaak verzetten jeugdculturen zich tegen bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen of ze zijn hier juist een verlengstuk van.

Als voorbeeld kunnen we de opmars van de mobiele telefoon nemen. Iedere jongere heeft er wel eentje. Mensen voelen zich veiliger met het dragen van een mobiele telefoon. Dit heeft alles te maken met het maatschappelijke gevoel van onveiligheid. Je moet toch bereikbaar zijn als er wat gebeurt?

Extreem

Jongeren hebben nog steeds de behoefte om de grenzen af te tasten. Meestal leidt deze aftasting van de grenzen tot extreem gedrag. Dit komt tot uiting in het taalgebruik of de kledingkeuze. De jongere gaat grove taal uitslaan of gaat zich heel sexy kleden. Deze neiging tot extremiteit is een manier om te zoeken naar de eigen identiteit en te leren omgaan met de onzekerheid in hun leven.

Paradoxaal

Vaak vind je binnen de jeugdcultuur iets tegenstrijdigs. Ze zijn vaak vernieuwend én conservatief. Grensoverschrijdend én ritualiserend. De jongere komt als het ware in een spagaathouding terecht. Het werkboek geeft het eenvoudige voorbeeld van 'punks' die zich vaak steken in een semi-militair tenue, met soldatenkistjes en camouflagebroeken en tegelijk schoppen tegen alles wat met gezag en militarisme te maken heeft.

Idealistisch en hartstochtelijk

Vaak hebben jeugdculturen (lees: jongeren) weinig boodschap aan de realiteit. Dat kan betekenen dat ze zich identificeren met bepaalde idealen of zich er juist tegen afzetten. Dat afzetten heeft vooral te maken met de individualisering van de mens. We moeten milieubewust zijn, maar het mag niet ten koste gaan van mijn scooter.

Bij dit kenmerk behoort ook de verering van idolen of helden zoals Osama Bin Laden (politiek) en Eminem (popster). Ook religieuze personen kunnen tot een idool worden gemaakt.

Creativiteit en luciditeit

Jongeren hebben een groot voorstellingsvermogen. Ze zijn heel creatief en houden van helderheid. Jongeren spelen ook een rol bij nieuwe vormen van kunst. Soul Survivor, een jongerenbeweging door en voor jongeren, speelt hier op in. Zij geven op hun festivals veel ruimte aan expressie.

Jongeren houden van massale activiteiten waar ze zich een aantal uur of dagen instorten om met hetzelfde gemak daarna weer als individu verder te leven. Denk hierbij aan de grote bijeenkomsten van de EO, maar ook de opkomende Jeugdkerken. Het bezoeken van deze manifestaties geeft de bezoeker het gevoel boven zichzelf uit te stijgen. Het gevoel om samen te zijn geeft jongeren een enorme kick.

Mystiek en zingeving

Onze postmoderne samenleving geeft de jongere de ruimte om te zoeken naar spiritualiteit. Er wordt vaak gezegd dat jongeren geen interesse hebben in religie. Dit is klinkklare nonsens. Jongeren staan open om te luisteren wat de andere beleeft aan zijn of haar geloof. En de jongeren willen nog steeds antwoorden vinden op de levensvragen waar ze mee lopen. Voor de gemeenten een geweldige kans om te benutten!

Experimenteren

Jongeren die opgroeien zijn nieuwsgierig naar alles wat het leven te bieden heeft. Ze willen van alles geproefd hebben. Ze willen ontdekken wat er te koop is. Daarbij speelt een rol dat het lichaam verandert en de hormonen door het lijf beginnen te gieren. De seksuele gevoelens en de bijbehorende gedragingen zijn totaal nieuw en men wil het ervaren. Het is een grote ontdekkingstocht. Jongeren gaan ontdekken welke middelen en gebruiken bij hen past. Roken, alcohol en drugs zijn ook nieuwe gebieden waar de jongere mee geconfronteerd worden.

Globaal georiënteerd

De televisie en het Internet hebben onze leefwereld kleiner gemaakt. Als er nu iets aan de andere kant van de wereld gebeurt, dan weten we dat binnen enkele minuten. Doordat de wereld kleiner is geworden verplaatsen invloeden en uitingsvormen zich wereldwijd. Culturen van verschillende werelddelen zijn toegankelijk en vermengen zich met elkaar.

Functies van jeugdcultuur

Onder functies verstaan we de betekenis en de gevolgen die een jeugdcultuur heeft voor enerzijds de ontwikkeling van de individuele adolescent, anderzijds voor de samenleving en groeperingen daarin. Daarom is het goed om onderscheid te maken in de individuele en de maatschappelijke functies van jeugdcultuur.

Individuele functies

Losmaken

Volgens de klassieke ontwikkelingspsychologie kunnen we het volgende onderscheid maken in fasen die een jongere ondergaat:

- Puberteit; de leeftijd van de seksuele rijping (10-15 jaar)
- Adolescentie; de leeftijd van maatschappelijke rijping en identiteitsontwikkeling (16- 22 jaar)

Er is niet zoveel fantasie voor nodig om te begrijpen dat zowel dit proces van lichamelijke verandering als de losmaking van het ouderlijke milieu en de daarbijbehorende zoektocht naar een eigen identiteit, met een eigen waardenpatroon, over het algemeen veel onzekerheid en zelfs angst met zich meebrengt. Alles, of veel van wat vanzelfsprekend leed, komt op losse schroeven te staan. Als het ene niet klopt, waarom zou het andere dan wel kloppen? Als de wereld niet in elkaar zit zoals de ouders dat hebben voorgesteld, hoe dan wel? Door deze zoektocht komt de jongere op eigen benen te staan en maakt het zich los van het voorgeslacht.

Experimenteren

Jongeren steunen op elkaar. Ze hebben elkaar nodig. Een jeugdcultuur geeft de jongere een veilige, herkenbare omgeving waarbinnen ze hun eigen grenzen kunnen verkennen. Ze kunnen zich meten aan hun leeftijdsgenoten. Dit is belangrijk voor de jongere, omdat het gevoel van eigenwaarde hierdoor versterkt wordt. Ze hebben het gevoel dat vrienden meer begrip hebben dan de ouders. Een veel gehoorde opmerking van pubers is dan ook: 'Mam, Annemarie mag het toch ook! Waarom ik niet?'

De jongere gaat binnen de groep experimenteren met gevoelens en gedragingen. Denk hierbij aan de seksualiteit, religie, sociale vaardigheden, maar ook aan geweld, drugs en alcohol.

Omgaan met problemen

Doordat de leefwereld van de jongeren op lossere schroeven komt te staan hebben ze vaak last van eenzaamheidsgevoelens, depressiviteit, zelfdodingfantasieën en een negatief zelfbeeld. Dit kan tot allerlei ernstige problemen leiden van eetproblemen tot extreme agressie. Jeugdculturen bieden de mogelijkheid om deze negatieve gevoelens te uiten in muziek, kleding en gezamenlijke gedragingen.

Muziek is een belangrijkste bron om gevoelens te uiten. Daarom dat veel jongeren graag naar muziek luisteren. Je moet ze daar vooral niet bij storen!

Partnerschap

Jongeren zijn het liefst zoveel mogelijk bij elkaar. Dit hebben ze nodig om hun eigen identiteit te kunnen spiegelen aan de ander. Maar een jeugdcultuur biedt ook de ruimte om te zoeken naar een partner die bij je seksuele identiteit past. Meiden vinden het belangrijk om over de jongens te praten en jongens willen graag haantjes gedrag vertonen.

Het heeft allemaal hetzelfde doel: de ideale partner vinden om het leven mee te delen. Voor de ontwikkeling tot individu is het belangrijk om ervaringen op te kunnen doen met de andere sekse.

Maatschappelijke functies

Vernieuwingsbeweging

Jeugdculturen bieden ruimte aan vernieuwing. Het kan bepaalde bewegingen binnen de maatschappij een eigen vorm geven. Denk hierbij aan Amnesty International. In veel winkelstraten staan jongeren die aandacht vragen voor de rechten van de mens. Maar ook organisaties als Greenpeace, WNF krijgen veel steun van jongeren. Wereldwijd komen er duizenden jongeren bijeen om te demonstreren bij conferenties van wereldleiders tegen de globalisering.

Ritualisering en zingeving

Jeugdcultuur kan door zijn voorliefde voor ritueel en zingeving een bijdrage leveren aan het instandhouden van gebruiken en rituelen. Denk hierbij maar eens aan de jeugdbendes die een bepaald ritueel hebben van toelating tot de bende. Maar het is ook te zien bij jeugddiensten. Jongeren willen toch graag dat de dienst een bepaalde vorm krijgt, die herkenbaar is voor allen. Sommige jeugdgroepen gaan zelfs Johan de Heer liederen zingen, om iedereen erbij te betrekken.

Experimenteren

Jongeren zijn op zoek naar wie ze zijn. Daarbij hoort ook het experimenteren van diverse stijlen van leven. Het kan gebeuren dat groepen jongeren nog al veranderlijk zijn. Gerrit Komrij heeft eens gezegd dat 'rap de poëzie heeft gered'. Rap kan dan beschouwd worden als een moderne vorm van poëzie. Jongeren kunnen zo hun invloed uitoefenen op literaire- of kunstvormen

Globalisering

Alles wat er op de aarde gebeurt, is binnen enkele minuten toegankelijk voor ons allemaal. Jongeren zijn gemakkelijk te beïnvloeden. Hypes zijn daarom vaak snel aan de overkant van de wereld. Een van de reclames van mobiele telefoonleverancier is: 'What will you start?'. Eén iemand doet iets en verstuurd die actie met zijn mobieltje naar vrienden en die zenden het weer door en iedereen doet het.

Jeugdcultuur in de gemeente!

Jongeren zijn een wezenlijk onderdeel van de gemeente van Jezus Christus en verdienen onze aandacht. Daarom is het belangrijk om inzicht in de jongerencultuur te krijgen. Er zijn een aantal aandachtgebieden die speciaal uw aandacht verdienen bij het ontwikkelen van beleid voor jeugd in uw gemeente.

Aandachtspunten

Een aantal aandachtspunten bij het ontwikkelen van beleid:

Zonde

Ook jongeren hebben te maken met het gegeven zonde en de verstoorde relatie met God. Ze staan midden in de wereld. Jongeren hebben veel te maken met zonde. Op scholen en in uitgaansgelegenheden komen ze in aanraking met jongeren die niet geloven en die 'vrij' leven. De omgeving van de jongeren (in gemeentetaal de wereld) is zeer aantrekkelijk en zeer toegankelijk. We kunnen ze daar niet van isoleren. Ze hebben andere jongeren nodig om te kunnen meten in hoeverre ze gevorderd zijn in het leven.

Maak uw jongeren weerbaar voor zonde. Voed ze op als goed christen. Wijs ze op de vergeving van Jezus Christus als ze de fout in zijn gegaan. Er is altijd herstel mogelijk bij onze Heer en Heiland. Dat is echt supergaaf!

Levensvragen

Ook jongeren zijn bezig met levens- en zingevingvragen. In mijn lessen kom ik het regelmatig tegen. Sommigen vinden het wel leuk, maar een aantal ook absoluut niet. Ze zijn op zoek naar wie ze nu eigenlijk zijn of worden. Ze zijn ook op zoek naar 'het Geheim'. Ze willen graag ontdekken of geloven daadwerkelijk iets toevoegt aan het leven. Maak in het jeugdprogramma ruimte om te spreken over deze levensvragen. Nodig indien gewenst een deskundige uit om te spreken over deze levensvragen.

Community

Jongeren willen elkaar ontmoeten en ergens bij horen. Daarom is het goed om jeugdgroepen te stimuleren in de gemeente. Zo kunnen ze binnen de gemeente optrekken met leeftijdsgenoten. In de jeugdgroep kunnen ze het leven met elkaar delen op hun niveau. Ze kunnen met en van elkaar leren hoe God zich wil openbaren in hun leven. Ze mogen leren hoe ze een discipel van Jezus Christus mogen zijn.

Cultuur

Jongeren leven nu! Ze staan met twee voeten in de huidige jeugdcultuur. Deze cultuur is anders dan 20 jaar (of langer) geleden. Het is goed om ons dat te beseffen. Jongeren gedragen zich zoals dat nu is. Ze zijn veel mondiger en hebben gelijk hun mening klaar. Dit wordt ze geleerd op de scholen. Jongeren willen inspraak hebben in het programma. Ze worden klaargestoomd om zelfstandig te denken en te opereren. Maak daar gebruik van in het opzetten van een jeugdgroep. Gebruik de energie van de jongeren en maak gebruik van de creativiteit en ideeën die ze hebben. U zult versteld staan!

Voor en door jongeren

Het is belangrijk voor jongeren dat ze met de kennis en vaardigheden die ze hebben geleerd aan de slag kunnen. Ze moeten als het ware met hun kennis kunnen spelen. De ouders, docenten, kinderwerkers, vrienden, familie, maar ook werkgevers dragen bij aan de ontwikkeling van jongeren. Door de huidige technologische maatschappij (voornamelijk Internet) kan de jongere nog meer kennis en vaardigheden opdoen. Maak daar gebruik van. Help jongeren hun gaven en talenten in te zetten in de gemeente. Ondersteun ze, train ze en coach ze.

Geef jongeren verantwoordelijkheid. Jongeren zijn tot veel toe in staat, maar er is wel begeleiding bij nodig. Ik heb veelvuldig gezien dat jongeren vele mooie dingen kunnen organiseren zoals jeugddiensten, praise-avonden, sportevenementen.

Training en toerusting

Jongeren hebben aandacht nodig. Ze hebben relaties nodig met mensen die het christen-zijn kunnen voorleven. Voorgangers, oudsten en jeugdleiders zijn belangrijk als het gaat om rolmodel zijn. Jongeren zullen zich aan u spiegelen. Bemoedig de jeugd dmv een mailtje of sms-je of door ouderwets een kaartje te sturen. Ga een keertje naar de jeugdavond om met elkaar te brainstormen over de gemeente en hun plaats daarin. Geef ze de gelegenheid om bijvoorbeeld mee te laten doen aan een SWOT-analyse (sterkte en zwakte analyse).

Geef daarnaast goed bijbels onderwijs. De bijbelkennis van vele jongeren is weggezaakt of niet aanwezig. Bedenk een methode die de jongeren leert om zelfstandig de bijbel te lezen en te bestuderen. Jongeren willen weer weten hoe de Bijbel denkt over bepaalde onderwerpen. Zorg dat er voldoende diepgang en uitdaging zit in de studies. De jongeren zijn steeds beter opgeleid en nemen geen genoegen met half werk. Ze willen leren van mensen die hun voor kunnen gaan. Daag jongeren uit om in het dagelijkse leven hun verantwoordelijk als christen op te nemen! Maak studies praktisch voor alle daags gebruik.

Uitdaging

Als leidinggevenden van de gemeente hebben we een enorme uitdaging! We worden uitgedaagd om de jeugdcultuur van de jongeren in de gemeente als hulpmiddel te gebruiken om hen te leren aangaande Christus.

Geef jongeren de ruimte in de gemeente om eigen initiatieven te kunnen ontplooiën. Ondersteun ze hierin. Ga een relatie aan met de jeugd in uw gemeente. Met onze moderne communicatiemiddelen zijn de mogelijkheden zeer groot. Bid dat de jongeren geleid mogen worden door de Heilige Geest.